

COLOKJEVE INFORMACIJE

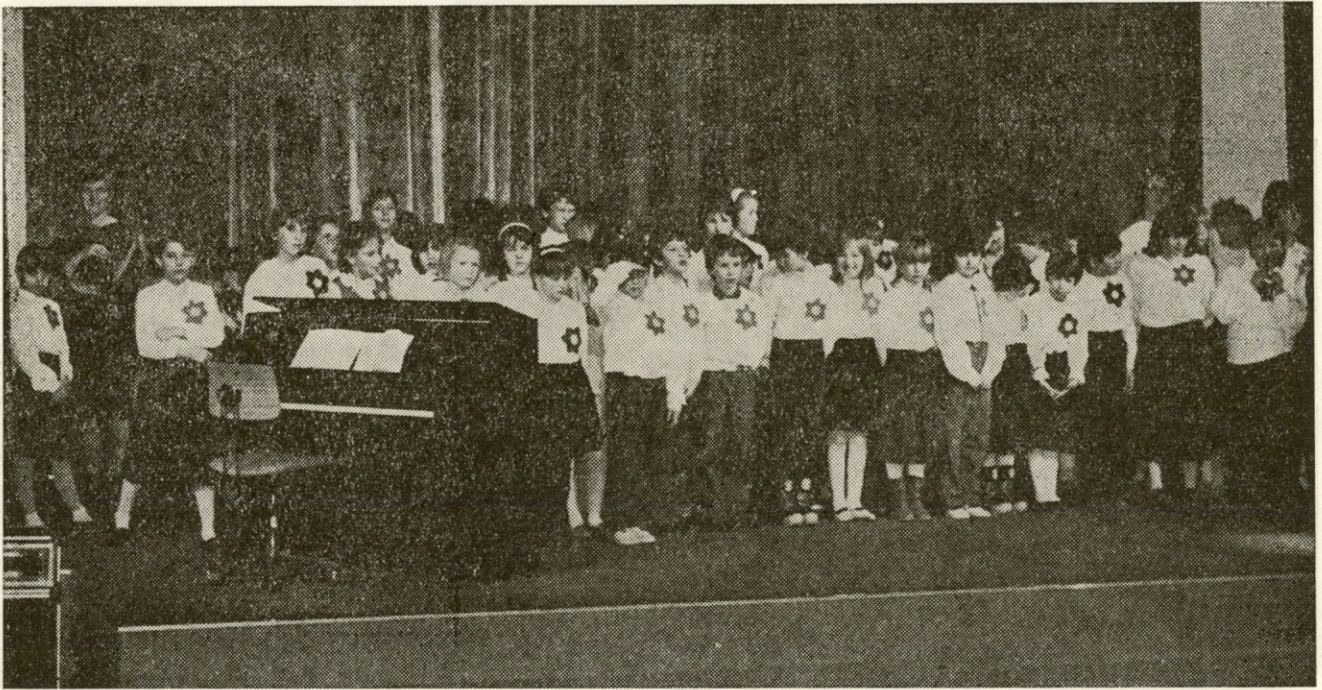
GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA COLOR MEDVODE

Leto XVI.

MAREC 1987

263360

Št. 3 (172)

Ne upam si misliti več, kot čutim

Tiho in naskrivaj je prišel 8. marec in prav tako je odšel, kot da se ni nič zgodilo — tako letos kot že več let nazaj. Ta dan je postal kot odtrgan in zavržen cvet, izgubljen, samotni in nesmiseln kot zbledelel spomin na komaj rojeno preteklost, a že brez žarka upanja, hrepenenja, zvestobe, topline in lepote.

Ko zamišljeno zrem skozi okno v svet in se mi misli sprehajajo po bližnji in daljnji preteklosti, se spominjam teh naših praznikov, praznikov naših mater in babic, praznikov vseh žena in deklet. Bili so to časi, ko smo še sanjali o življenju, polni hrepenenja in pričakovanja. Spominjam se, kako smo otroci z veseljem, z radostjo v srcu iskali po gozdnih obronkih prvo pomladno cvetje in mačice za naše matere. Ko smo z otroško naivnostjo, iskrenostjo in odkritosrčnimi željami dali

čutiti in upati našim materam, da smo še ljudje, da v tej vse bolj puščobni dolini življenja, polni težav in problemov, niso osamljene. Danes, ko so že babice, ki preživljajo svojo večerno zarjo življenja, pa so njihove oči še vedno polne miline, ljubezni in potrpljenja. V njihovih besedah je še toliko vere in upanja, samo treba je poiskati njihovo dušo. Čutijo, da jim pešajo moči, vedo, da so za njimi mlajši in drugačni, ki jih zanima bolj topli obrok med delom kot delo, plačilne točke in statuti, da so polni materialnih potreb in zahtev, na človeka pa so pozabili. Zanimajo jih le nagrade, plakete, kolajne in priznanja, ki prinašajo denar in čast, žal pa tudi zavist. Sistem samoupravljanja prav gotovo ne temelji na osebnih interesih delegatov, ki se sprehajajo po tovarnah in se skrivajo za zaveso mno-

žičnih in kolektivnih sestankov, klanjajoč se avtoriteti in postajajo politični manipulanti ter materialni inkasanti. 8. marec je bil in naj bo intimni praznik tistih žena, ki so vezane s spomini na prehojeno trnovo pot življenja, žena, ko razmišljajo o usodi žene v preteklosti ter o svoji in prihodnosti novih rodov mladih deklet. Naj bo dan žena glede na položaj in vlogo žene naš kulturni praznik, da lahko živimo spoštovano vredno življenje, brez odlikovanja, nagrad in napuha, dan, ki naj živi v upanju moči in volje do življenja in ne dan žrtja in popivanja, ki ga želi potrošniška množica, polna čvekačev in papagajev, željna škandalov, klepetanja in opravljanja.

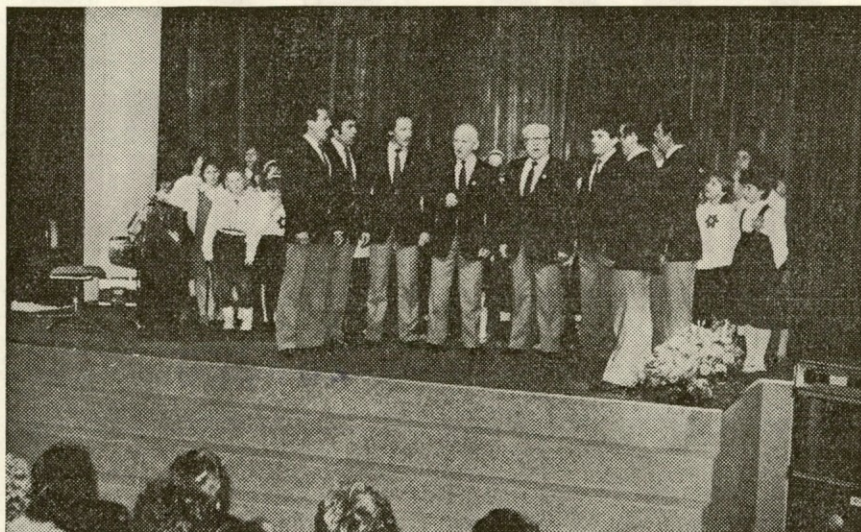
Naj bo to dan, ki ga je vredno preživeti v iskanju in odkrivanju človeka, prijatelja v nas samih in v

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naš 8. marec

Neprimerno bi bilo, če bi se radovedno obračala iz druge vrste ali pa se postavila ob vhodna vrata v prenovljeni dvorani Svobode ter preštevila zveste poslušalke, Colorjeve delavke, ki so prišle prisluhniť proslavi ob njihovem prazniku.

Morda bo številčna premoč prisotnih v dvorani vidna na kateri izmed Ažmanovih fotografij. Res je vprašanje, na kateri strani je bilo več živih bitij: na odru, kjer je primanjkovalo prostora za nastopajoče, ali pa v novi dvorani Svobode.

Izkušnje iz vsakodnevne prakse potrjujejo dejstvo, da je za prenekatero stvar škoda besed in tega pravila se dobesedno držijo tudi naši možje, ki nas sicer tako uspešno vodijo in usmerjajo v lepši in boljši jutri, saj je edina zvezda našega moškega trusta v vlogi humanega sindikata izrekel res le nekaj skromnih besed v smislu čestitke za 8. marec in uživanja ob kulturnem programu. Njegovo moško osamljenost je na srečo popestril tudi naš prijatelj Janez Tome za pianinom. No, moško zastopstvo v otroškem programu in v pevskem zboru »Lovec«, je svojo vlogo zadovoljivo opravilo, čeprav bi kazalo vsaj v program za tistih nekaj minut na leto vnesti tudi kaj novega in ne le zamenjavo prostora in sedežev.

Ali se bo kdo od Colorjevih glav vprašal, kakšen delež njihovim uspehom ali neuspehom doprinašajo ženske? Le kako, se bo vprašal, ko pa je pregled nad ženskostjo prepuščen sindikatu; še sreča, da smo se letos reorganizirali in tako imamo na čelu sindikata zopet moškega.

J. A.

(Nadaljevanje s 1. strani)

NE UPAM SI MISLITI VEČ, KOT ČUTIM

drugih. Vprašajmo se ali imamo še čut za naravo, glasbo, resnico, moralno... Naj ne bo to praznovanje mrtvi tek tradicije in rutine, dolžnost koledarja proslav in prireditev. Res nenavadna je pesem našega življenja, polna upanja, iskanja in hrepenenja.

Kako žalostno je bilo doživetje in spoznanje mladih šolarjev in njihovih učiteljev iz OŠ Preska, ki so skrbno pripravili polurni venček pesmi, plesov in recitacij, ker je izzvenel v skoraj prazno dvorano. Namenjen je bil vsem ženam in dekletom Colorja, a za doživet nastop smo jim lahko hvaležne le maloštevilne prisotne žene. Zahvala tudi moškemu oktetu.

COLOR 2

*Je vprašal kdo vesolja večno Misel,
kaj to je,
ki življenju večjo vrednost daje,
kaj svetu je kot krona dano,
v puštinji razcveteno kakor roža,
mraka polni noči je večeru žarka luč?*

Glej, neznanka!

*Brez tebe bil bi svet brez smisla,
ljubezni tvoje prazen spremenil bi se v kamen,
posurovel bi in poživil,
saj pesem tvoja je, ki srcá odpira.
Brez tebe vladal bi neskončni dolgčas.*

*Možje bi do kraja se pobili,
ali morda pri kartah se zapili,
nekateri s tehniko se poročili,
v številke in račune se zabili.*

*Oh, saj res,
brez tebe svet bi pravzaprav do konca manjkal,
človeštvo se sploh ne bi še začelo.*

*Kaj vem,
morda bi pa bilo tako še boljše!*

*Za to, da si,
iskrena hvala
ŽENA*

ef

In prazni stoli...

Pela sta in plesala; njuni prijatelji so plesali in peli. In recitirali so z usti, v katera so položili svoje srce, svoja čustva, svojo ljubezen. Ljubezen do svojih mamic. Usta so govorila in pela, telesa so sledila ritmu nežne melodije, oči pa so iskale tiste obraze, ki naj bi vsemu z radostjo v srcih ali vsaj s ponosom sledili. In tavale so velike svetleče oči in prazni stoli so vpijali nežno ubrane, pristrčne melodije.

Molče stopata v ponedeljek iz šole. Marjanca grizlja svoj šal, Janezek brca kamenčke na cesti. Navadno govori o važnih in nepomembnih otroških rečeh; danes sta tiho. Vsak s svojimi mislimi. »Kaj ni v petek prav čudno odmevalo v dvorani — kot še nikoli«, glasno razmišlja Marjanca. »Iskala sem mamico med tistimi obrazi, a je nisem našla. Ni je bilo. Pa tako sem se učila te pesmi in plesov. Ponavljala sem doma skrivaj, pa po poti iz šole; saj veš, še smejal si se mi. A jaz nisem hotela, da bi se mi tam na proslavi kaj zataknilo in bi z mano zardevala moja mati. Ni zardevala, niti ni bila vesela... Je sploh ni bilo na proslavi. Doma je z vso ihto okrog štedilnika ropotala ni mi zabrusila, češ, kaj pa mi bo ta vaša proslava in petje in deklamiranje, če vem, da je v naši tovarni denar za vsako neumnost, le za darilo nam ženam ga ni.

Na jok mi je šlo, saj drugega darila kot te pesmi in plese, ki sem se jih naučila, nisem imela zanjo.«

»Jaz sem tudi zaman iskal svojo mamo med tistimi redkimi ženami, materami in dekletki. In tudi doma je ni bilo, sem ugotovil kasneje. Ko je končno zvečer prišla, je rekla, da je imela pomembne opravke in da ji je žal, ker ni mogla priti na proslavo. Hotel sem jo razveseliti vsaj s šopkom, ki sem ga kupil za tisti denar od bonbonov, pomfrijia in stripov, ki sem se jim odpovedal; pa je komaj imela toliko časa, da je vse skupaj v vazo vtaknila in že je pričela očeta priganjati, da je zdaj že čas, da gresta po dolgem času skupaj kam ven... Ko sta odšla, sem v tisto vazo nalil malo vode, kar je mama v naglici pozabila...«

Dalje stopicata proti domu in Janezek ob poti odlomi brstečo jeseno vejico in jo ponudi Marjanci: »Vzemi, saj boš tudi ti žena in mati nekoč. Vzemi zdaj, ker nekoč... nekoč najbrž ne bova imela časa za te reči.«

J. Š.

Kratke novice

★V LETOŠNJEM LETU BOMO RAZPISALI NASLEDNJE ŠTIPENDIJE:

Redno šolanje:

- Srednje šole
    - IV. zahtevana stopnja
      - kemijski procesničar 6 štipendij
    - V. zahtevana stopnja
      - ekonomski tehnik 2 štipendiji
      - kemijski tehnik 5 štipendij
  - Višje šole
    - VII. zahtevana stopnja
      - ekonomist 4 štipendije
      - ing. kemijske tehnologije 2 štipendiji
  - Visoke šole
    - VIII. zahtevana stopnja
      - dipl. ekonomist 2 štipendiji
      - dipl. ing. računalništva 2 štipendiji
      - dipl. ing. organizacije dela 1 štipendija
      - dipl. ing. kem. tehnologije 3 štipendije
- Razpis bo objavljen v časopisu »Delo« konec marca ali v začetku aprila.

Šolanje ob delu:

- Višje šole
- VI. zahtevana stopnja
    - ing. kem. tehnologije 2 štipendiji
    - ekonomist 2 štipendiji
    - organizacija dela 1 štipendija
    - varnostni inženir 1 štipendija
- Za šolanje ob delu bo interni razpis konec marca.

★ COLOR, HELIOS IN MNOGI DRUGI...

pisano seveda v ruščini, je naslov iz sovjetskega časopisa, ki prinaša vesti z razstave AZLK Moskvič v Moskvi. Pisec E. Efimov v daljšem članku piše o razstavi Slovenijales Ljubljana v Moskvi, katere cilj je bil okrepitev kooperativnih vezi jugoslovanskih podjetij s sovjetsko avtomobilsko industrijo. Med drugimi omenja tudi razstavo Colorja (barve, laki, smole), Heliosa (sredstva za zaščito v avtomobilski industriji), Zlatoroga (sredstva za obdelavo kovin), Cicibana in mnogih drugih, ki proizvajajo izdelke, zanimive za avtomobilsko industrijo.

Pisec ugotavlja, da sodelovanje Slovenijalesa (s posredovanjem katerega izvažamo tudi mi na sovjetski trg) traja že dalj časa in da se bo razvijalo še naprej v obojestranskem interesu.

★ LETOVANJE S KOMPASOM NA BRAČU

Kompas nam tudi letos nudi letovanje v Kompasovem malem mestu SUTIVAN na otoku Braču. Pripravljene so sedem- in štirinajstdnevne počitnice z obilo rekreacije in zabave. Cena 7-dnevnih počitnic v juniju in septembru je 105.000 din, v juliju in avgustu 120.000, štirinajst-dnevnih pa 170.000 in 200.000. Vsem, ki se bodo prijavili do 15. aprila, bodo zagotovili nespremenjene cene.

Bolj podrobne informacije lahko dobite v kadrovsko-splošnem sektorju, počitniški program pa je objavljen tudi na oglasnih deskah.

★ SPREMEMBA VIŠINE POVRAČIL STROŠKOV

Na podlagi Pravilnika o povračilu stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog in pooblastilu DS se s 1. 2. 1987 upoštevajo povračila stroškov v višini:

- cela dnevnic nad 12 ur 5.187 din
- polovična dnevnic od 8 do 12 ur 2.658 din
- znižana dnevnic od 6 do 8 ur 1.921 din
- stroški prenoč. z rač. v hotelih B kat. celotni znesek
- stroški prenoč. z rač. v hotelih drugih kat. 4.588 din
- stroški prenoč. brez predl. računa 1.835 din
- kilometrina (za prevoženi kilometer) 64,39 din
- povračilo stroškov za prihod na delo in z dela, kjer ni možnosti prevoza z javnimi sredstvi — kilometrina za km 19,32 din

LESOL

Zaščitno premazno
in konzervirno sredstvo
za les.

COLOR 3

Color Juton ladijske barve

Glede na to, da je bil Color nekdanj vodilni dobavitelj premazov v jugoslovanskih ladjedelnicah in bil precej uspešen v izvozu (SSSR, Bolgarija), in da je imel kot licenčnega dajalca za sabo vodilno firmo v svetu, angleški INTERNATIONAL (ca 35 % svetovne proizvodnje ladijskih premazov) ter glede na dejstvo, da smo to licenco pred leti izgubili in dopustili konkurenčni firmi Hempel's iz Umaga, da si je ustvaril monopol na našem tržišču, moramo zdaj vlagati nadpovprečne napore za naš »come back«. Situacija je še poslabšal vse slabši položaj svetovnega ladjedelništva, ki je predvsem zaradi neugodnih cen nafte v globoki recesiji. Tako je mnogo svetovnih ladjedelnic že v postopku likvidacije ali pa že likvidiranih. Zaradi zelo poceni delovne sile sta postali zanimivi področji Jugoslavije in J. Koreje, saj ladjedelnicam iz teh področij ostale skora ne morejo konkurirati tudi iz vidika sprejemanja nemogočih pogojev kreditiranja. Po moji oceni smo se še takorekoč 5 minut pred dvanajsto vključili v licenčno razmerje z norveškim Jotunom kot drugim svetovnim proizvajalcem ladijskih premazov (ca 12 %). To potrjujejo tudi dejstva, kot so že podpisane pogodbe naših vodilnih treh ladjedelnic »3. MAJ« Rijeka, Uljanik Pula in Brodogradilište Split, za različne novogradnje s tujimi lastniki, pretežno iz Norveške, pa tudi ZDA, ČSSR, SSSR, Finske. »3. MAJ« ima zasedene zmogljivosti vse do leta 1990.

Kljub spodrsiljajem v preteklosti ima COLOR v ladjedelnicah še vedno ime dobrega in kvalitetnega dobavitelja in so nam pripravljene dati priložnost za ponovno uveljavitev. Vendar pa bo boj z našimi domačimi konkurenti ADRIACOLORJEM iz Splita (licenca SIGMA) in Hempel's iz Umaga (jointventure z danskim Hempelsom) težak. Kajti našim konkurentom je to glavna dejavnost in na izsiljevanje ladjedelnic lahko reagiramo z dumping cenami, za katere pa mi včasih nimamo niti pokritja DIS-a.

Njihov interes je seveda v skrajnem primeru pokrivanje zmogljivosti.

Zato je naš imperativ, če hočemo uspeti z dobavami za novogradnje:

— čim več uvoženih surovin v licenčnih recepturah zamenjati z domačimi

— čim bolj znižati nabavno ceno surovinam

— čim bolj racionalizirati tehnologijo izdelave premazov

— aktivirati obdelavo trga, s tem da pravočasno dobivamo podatke

— biti stalno pozorni na kvaliteto

— organizirati učinkovito servisno-inšpekcijsko službo.

Kot sem že uvodoma omenil, smo sklenili licenčno razmerje z norveško firmo Jotun A/S. Imeli smo srečo, saj smo se glede na to, da nismo imeli dosti izbire (International smo izgubili, danski Hempels je oddan, oddana je nizozemska Sigma), morali odločiti za norveškega Jotuna ali japonski Shigoku. Na srečo pravim zato, ker je Jotun Protective Coatings kot »division« Jotuna A/S slej ko prej v zadnjih letih zrasel v drugega največjega proizvajalca ladijskih premazov v svetu, in to kljub hudemu udarcu, ki ga je doživel ob požaru v letu 1976, ko je domala tovarna do tal pogorela.

JOTUN (matična firma) ima sedež v Sandefjordu (ca 130 km jugozahodno od Osla, ob obali). To je združenje raznoraznih proizvodnih in neproizvodnih firm po celem svetu. Pravno jo vodi in zastopa direktorij in zbor združenja. Člani enega in drugega so tudi več ali manj zastopani v lastništvu firme z delnicami.

Upravno vodi firmo **Vodstvo združenja (Management)**, ki ima naslednjo organizacijsko strukturo:

— Direktor — Leif von Krogh (tudi udeležen v lastništvu z delnicami), ki je nadrejen **upravnemu odboru**, v katerem so:

— Vodja tehnologije
— Vodja nabave
— Finančni vodja
— Personalni vodja
— Tajnica združenja
in oddelki:

— Jotun decorative products
— Jotun marine coatings (direktor Per Berg)

(od 1. 1. 1987 Jotun protective coatings)

— Jotun international in
— Jotun P.E.T.S.

V združenju Jotun je tudi mnogo članic na Norveškem in po celem svetu. V članicah ima matična firma vložena več kot 50 % kapitala.

Naj naštejem norveške članice:

— Jotun Polymer A/S — Sandefjord

— Penkem A/S — Bergen

— Skarpenord Corrosion A/S — Sandefjord in

— Vera A/S Sandefjord

Poleg teh je v združenju tudi cela vrsta **družabniških firm**, v katerih ima matična firma vložena do 50 % kapitala, tako na Norveškem kot po celem svetu.

Združenje ima nato še mnogo licenčnih in drugačnih razmerij s preko 40 različnimi proizvodnimi in trgovskimi firmami po celem svetu.

Osnovne proizvodnje so:

— Ladijski premazi

— Dekorativni premazi

— Alkidne smole, nenasičeni poliestri, akrili, polioli

— Praškasti premazi in

— rezervoarji in cevi iz poliestra ter drugi izdelki iz poliestra.

JOTUN marine coatings division, firma s katero imamo mi podpisano licenčno pogodbo se je s 1. 1. 1987 preimenovala v JOTUN PROTECTIVE COATINGS. Glavni vzrok za spremembo je obseg njihove proizvodnje, saj so poleg ladijskih premazov aktivni tudi na področju antikorozijske zaščite v naftni industriji. Nov naziv tako omogoča večjo fleksibilnost tudi pri plasmaju neladijskih proizvodov.

V Sandefjordu je zaposlenih okrog 450 ljudi v okviru »Division protective coatings«. Letna proizvodnja je okrog 12 tisoč ton. Na področju ladijskih premazov ima firma po celem svetu na vseh stra-

teških točkah razmerja z različnimi firmami, bodisi proizvodnimi ali neproizvodnimi. Glavna proizvodnja Jotunove svetovne mreže ladijskih barv je

— v Sandefjordu, kjer proizvajajo razni kombinaciji s katranom praktično ves asortiman

— v Angliji firma JOTUN — Henry Clark Ltd, kjer proizvajajo v glavnem epoksi-katranske, vinil-katranske in poliuretanske premaze. Ti dve proizvodnji tudi pokrivata komplet evropski in ameriški trg. Matična firma ima tu vložnega 100 % kapitala.

— V Singapuru firma JOTUN NOF, kjer proizvajajo komplet ladijski asortiman in pokrivajo trg daljnega vzhoda (85 % kapitala)

Ostale članice, kjer ima na področju ladijskih premazov matična firma vložnega več kot 50 % kapitala so še:

— GRENOCO Pireji Grčija (100 %). Aktivnosti firme so skladiščenje, prodaja in razpečevanje blaga

— JOTUN MARINE COATINGS Rotterdam Nizozemska (100 %). Servisirane, skladiščenje in prodaja

— JOTUN MARINE COATINGS Baltimore, USA (100 %), prodajno-servisni center

— JOTUN gmbh Hamburg, ZRN (100 %), prodaja, skladišče, servisirane.

Za nas so zanimiva ostala licenčna razmerja JOTUNA. Ima jih poleg z nami še v Avstraliji, Čilu, Egiptu, Finskem, Indiji, Islandiji, Italiji, Koreji, Novi Zelandiji, Portugalskem in Španiji.

Nadalje ima JOTUN razmerje še s štirimi družabniškimi firmami (do 50 % vložnega kapitala), v Hong Kongu, na Portugalskem, Španiji in Združenih arabskih emiratih, ter nekaj kooperantskih firm.

Na svetovnem ladijskem trgu zaseda JOTUN 2. mesto s približno 12 % deležem. Na prvem mestu slej ko prej ostaja angleški International s ca. 35 %, nato danski Hempel s ca. 11 %, japonski Shigoku s ca. 10 %, nizozemska SIGMA s ca. 8 %, ostanek odpade na manjše firme.

Proizvodnjo imajo organizirano v petih etažah:

— 5. etaža: priprava praškastih surovin, ki niso v silosih in na cevovodih, preddispergiranje

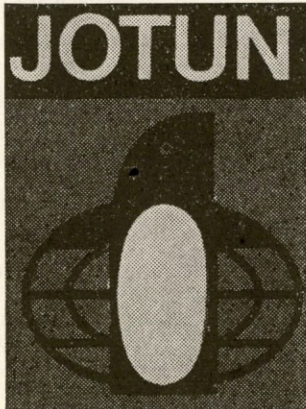
— 4. etaža: dispergiranje in končna izdelava posameznih izdelkov na disolcerjih

— 3. etaža: kompletiranje mlevne baze in niansiranje

— 2. etaža: polnjenje

— 1. etaža: kartoniranje in bandažiranje

Proizvodnja je mehanizirana le pri izdelavi belih in nevtralnih baz, kjer tehtanje in doziranje komponent poteka avtomatsko, obratovanje disolverja pa vodijo ročno iz iste komandne kabine. Ostale mlevne baze izdelujejo na isti način

kot pri nas. Ribalnih kapacitet imajo relativno malo, in sicer 2 DINO mlina, 2 CO-BALL mlina, 3 atritorji in 2 rotor-stator mlina povezana v zaprti krog z disolverji. Za majhna naročila imajo poseben oddelek. Izdelavni čas za posamezen izdelek je največ 3 dni. To jim omogoča sistem belih in nevtralnih baz in niansiranih past, ki se izdelujejo na zalogo.

Sintezo smol, ki spada pod »Division Dekorative Products« imajo podobno kot mi, s tem, da je velikost šarže maksimalno 12 ton. Posebnost je sistem gašenja morebitnega požara, saj lahko protipožarna pena iz celotne sinteze izpodrine zrak v 5—10 minutah. Rezervo-

arji za gasilno napravo se nahajajo v prostoru, ki so ga izkopalni v skalnatem griču. Ta velika naravna dvorana jim tudi služi za skladišče surovin ter s svojimi 10.000 m² površine kot idealno protiatomsko zaklonišče.

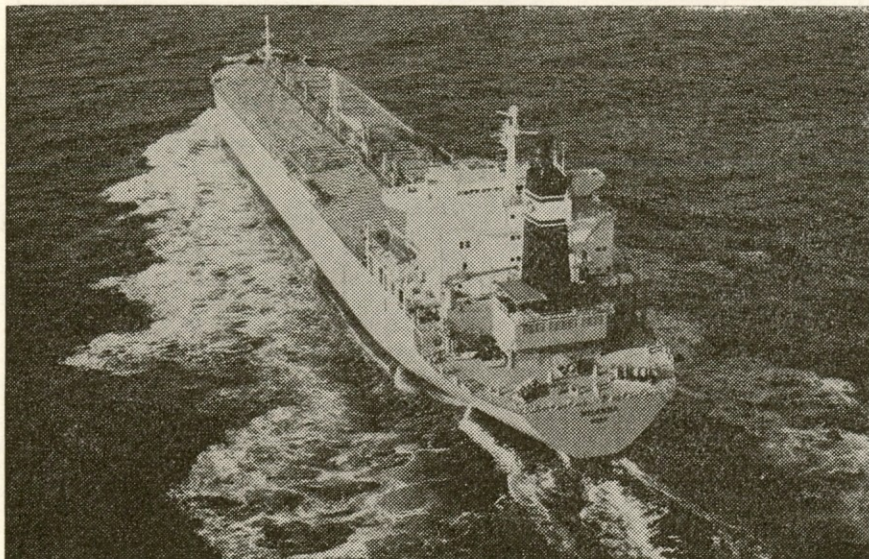
Za polnjenje barv v embalažo imajo šest polavtomatskih linij.

Vse napolnjene gotove izdelke prepeljejo v centralno skladišče, ki je računalniško vodeno. Paleta se s pomočjo valjčnih transportnih poti dvigne iz pritličja v prvo nadstropje, kjer jih registrira poseben računalnik (MUNCK računalniški sistem) in jim da vsaki posebej svojo paletno številko. Nato jih shrani v paletizirano visoko regalno skladišče z računalniško vodenim viličarjem vsako v svoj regal. Ko dobijo naročila iz prodajnega oddelka, računalnik potegne iz skladišča zalogo po principu starosti in jo odloži na prostoru za pripravo komisij. Komisiji za določene kupca so običajno sestavljeni iz več artiklov zato jih je treba ročno kompletirati. Ko je paleta čisto prazna jo računalnik izbriše iz spomina in je na razpolago za novo šifriranje. Kompletirani proizvodi se še ovičejo s termostisljivo folijo in odpošljejo kupcu.

Skladišče je res veličastno, saj sprejme izdelke vseh norveških proizvodov in še proizvodnje v Brightonu Anglija. Dolgo je 70 metrov in visoko 20 metrov, sprejme pa do 15.500 palet. Maksimalni input—output je 250 palet na uro, kar pomeni letno 90.000 ton prometa ali dnevno ca 400 ton. No, to skladišče jih je stalo reci in piši 58 milijonov norveških kron ali približno 4 milijarde novih dinarjev.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da gre za res velikega proizvajalca na barvarskem področju, ki pa ima tudi zelo široko in gosto marketinško mrežo po celem svetu. Marsikdo se bo vprašal, le čemu nam je potrebna spet licenca? Odgovor je jasan: Na področju ladjedelništva vedno lastnik ladje že v tenderju določi vse proizvajalce premazov, ki pridejo v poštev kot dobavitelji. Seveda morajo biti to proizvajalci, ki vsak trenutek na vseh koncih sveta lahko kasneje zadovoljijo potrebam teh ladij, ko zaplovejo v remontne ladjedelnice, to pa se zgodi enkrat do dvakrat na dve leti. Zahtevajo pa seveda barve istega proizvajalca, kot je bila prva zaščita pri novogradnji. Seveda so le velike firme zmožne imeti v skladiščih vseh večjih svetovnih luk stalno na zalogi dovolj ladijskih barv za potrebe remontov (dry doekingov). Zato smo potrebovali ime in to ime je JOTUN.

Upamo, da bomo vsaj del Jotunovih izkušenj prenesli tudi v našo proizvodnjo, organizacijo dela in poslovanja ter da bomo z njegovo pomočjo v kratkem dosegli spet enak nivo prodaje ladijskih barv kot nekoč.

IZVLEČEK FINANČNE ANALIZE OD 1. 1. DO 31. 12. 1986

DO COLOR	Doseženo 1. 1.—31. 12. 1985	Doseženo 1. 1.—31. 12. 1986	Index 85 = 100	Plan 1986	Index plan = 100
1. Celotni prihodek	16.415.974.159	25.778.774.381	157	26.464.394.000	97
2. Porabljena sredstva	15.351.155.315	22.072.176.032	144	23.184.225.000	95
3. Dohodek	1.064.818.844	3.706.598.349	348	3.280.169.000	113
— skupni dohodek, ki pripada drugim DO		18.551.109		—	
4. Čisti dohodek (nepokr. obvez. iz doh.)	446.682.801	2.332.256.699	522	2.148.402.000	109
OD tega:					
— osebni dohodki	726.787.479	1.482.585.349	204	1.233.470.000	120
— skupna poraba	23.361.883	282.356.492	1209	191.469.000	147
— rezervni sklad		123.273.533		112.717.000	109
— za izboljšanje materialne osnove dela		162.939.654			
— za druge potrebe		79.529.220			
— za poslovni sklad (izguba)	303.466.561	201.572.451		610.746.000	33
5. Akumulacija (amort., skladi: PS, RS in ostali skladi)		1.207.526.465		1.005.079.000	120

Nevarne snovi

F) KLORIRANI OGLJIKOVODIKI

Klorirani ogljikovodiki so tiste organske spojine, pri katerih je eden ali več vodikovih atomov zamenjanih s klorovimi atomi. Tipični predstavniki so: metilklorid, metilenklorid, kloroform, tetraklorogljik, etilklorid, klorbenzen... Kot topila imajo podobne lastnosti kot ogljikovodiki, zato jih v mnogih primerih zamenjujemo, ker so večinoma nevnetljivi; so pa po drugi strani precej bolj toksični.

Ker v tem poglavju obravnavamo predvsem vnetljive tekočine, se tudi na področje ostalih organskih topil, ki ne predstavljajo kake posebne požarne nevarnosti, ne bom spuščal, pač pa bom skušal prikazati nekatere najpomembnejše nevarnosti vnetljivih tekočin in ukrepe za varovanje pred temi nevarnostmi.

NEVARNOST POŽARA IN EKSPLOZIJE

O požaru govorimo takrat, ko pride do nehotenega oz. nekontroliranega izgorevanja neke snovi.

O eksploziji govorimo takrat, ko neka snov ali zmes zgori v zelo kratkem času (trenutno). Da pride do kakršnegakoli izgorevanja, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- prisotnost gorljive snovi (plin, tekočina, trdna snov),
- prisotnost kisika (zrak),
- vir vžiga (plamen, žareč predmet, električna ali mehanska iskra, iskra zaradi statične elektrike, kaplje raztaljene kovine, skoncentriran snop sončnih žarkov...)

Vnetljive tekočine izgorevajo tako, da gori hlapni nad gladino te-

kočine. Do vžiga pride le tedaj, če je gladina tekočine segreta na tako temperaturo, da oddaja dovolj hlapov. Pri tekočinah, ki jih uporabljamo v Colorju je v večini primerov dovolj že kar sobna temperatura. Vnetljive tekočine (enako kot plini) gori s plamenom in brez žara.

Pri tem nastaja veliko toplote, ki jo je treba odvajati. Kljub temu pa z intenzivnim odvajanjem toplote še ne moremo pogasiti požara. Najuspešnejše ga bomo pogasili z zadušitvijo, to je, preprečevanjem dostopa kisika do goreče površine. To je eden od treh glavnih principov gašenja. Z odstranitvijo kisika smo namreč odstranili enega od treh potrebnih pogojev za gorjenje.

Dostop kisika do goreče površine lahko preprečimo na več načinov:

— posodo prekrijemo z azbestnim prtom ali drugo negorljivo (teško gorljivo) ponjavo; za majhne začetne požare lahko uporabimo tudi bluzo, haljo, vrečo, desko...

— nad gorečo površino usmerimo curek negorljivega plina, ki mora biti težji od zraka (CO₂, haloni). Plin napravi blazino inertne atmosfere nad površino tekočine in jo s tem izolira od stika s kisikom;

— nad gladino tekočine razpršimo gasilni prah, ki prepreči kontakt tekočine s kisikom;

— gladino tekočine prekrijemo s plastjo pene (kemijska ali zračna pena).

Če je gorelo že dalj časa in so se stene posode segrele nad temperaturo vnetišča (za bencin je 260°C), moramo hkrati za gašenjem poskrbeti tudi za ohlajevanje posode, sicer gašenje ne more biti uspešno. Če namreč tekočinski hlapni predežno plast gasilnega sredstva in pridejo v stik s steno posode, se zaradi visoke temperature ponovno

vžgejo. Za ohlajanje posod uporabljamo vodo.

Za gašenje velikih požarov vnetljivih tekočin uporabljamo zračno peno, posode pa hladimo z vodo. Na mestih, kjer je večja nevarnost za nastanek požara, so nameščeni aparati za gašenje z prahom in CO₂. Ti aparati ne znajo in ne morejo sami gasiti požarov. V pomoč so nam le, če znamo z njimi pravilno ravnati. Vsakdo mora znati uporabljati ročne gasilne aparate. Kdor misli, da je pozabil, naj si kdaj pa kdaj prebere navodilo, ki je na vsakem aparatu. Kdor pa oceni, da bi bilo bolje, če bi zvedel kaj več o načinu delovanja teh aparatov, naj stopi do naših poklicnih gasilcev, ki mu bodo radi vse pojasnili.

(Nadaljevanje v naslednji številki)

AQUALES

★ ODPRTI DAN COLORJA

Že nekaj let so ODPRTI DNEVI OZD uspešna oblika pomoči učencem pri izbiri poklica.

V Colorju bomo letos imeli ODPRTI DAN 8. aprila. Na ta dan bodo odprta vrata vsem osmošolcem osnovnih šol ljubljanske regije, ki jih zanima kemija. Ob tej priložnosti bo ing. Franc PETEK predstavil učencem vse možne poklice v kemiji, proizvodni proces in razvojne programe naše delovne organizacije. Seznanili jih bomo tudi z možnostjo štipendiranja, napredovanja in vključevanja v našo delovno organizacijo že med študijem.

Vse, ki poznate mlade, pred katerimi je odločitev življenjskega pomena, prosimo, da jih obvestite o našem ODPRTEM DNEVU. Mogoče jim bo prav COLORJEV ODPRTI DAN pomagal pri izbiri poklica.

Zimsko prvenstvo DO Color

Z letošnjo zimo je križ! Najprej nič, nato pa preveč snega naenkrat, tako da so se nam skoraj strehe podirale na glavo, pa spet odjuga, da so ti edino ribiški škornji držali vodo.

Zdaj, marca, ko je čas nežne priprave na prihod pomladi, pa kuri-mo še na vso moč, da pri minus petnajst ne zmrznemo.

Jasno je, da pri tako muhasti zimni resnično ne moreš vnaprej planirati in hkrati planirano tudi speljati do konca. Najprej smo prestavili tekaške tekme, ki smo jih zaradi racionalizacije urnika združili s prvenstvom medvoškega Partizana. Prestavljena tekma je bila na dan obračuna na srečo še enkrat predstavljena, saj je v celotedenski odjugi mokrota popustila le na tisti četrtkov popoldan. Proge so bile na novo utrjene in med dokaj skromno tekaško srenjo smo prevladovali Colorjevci in tako še enkrat rešili Partizanovo tekmo.

Starti so bili skupinski po starostnih kategorijah, tako da so lahko neposredni rivali imeli drug drugega vseskozi (ali pa ne) na očeh.

Dekleta, na startu jih je bilo devet, so bila dokaj trd boj za prva tri mesta. Ure so dale naslednje rezultate:

Premočno je zmagala Aljeta pred Majdo in Dragi.

Med fanti kljub novim tekaškim obrazom posebnih presenečenj ni bilo. Omeniti bi veljalo tretje mesto veterana Pavleta, ki kljub klasični tehniki ne popušča. Obračun med obema F. je letos dobil mlajši, morda zaradi moralne pomoči žlahte.

Veleslalom nam je na planirano soboto 14. 2. dobesedno padel v vodo.

Ko so se vremena Krajncem kolikor toliko zjasnila, smo se na hitro odločili in na petkovo popoldne konec februarja v sodelovanju z Alpetourjem pripravili tekmo na Starem vrhu. Za prevoz tekmujočih naj bi bil na voljo tudi avtobus, ki je sicer rezerviran in pripravljen čakal Colorjeve smučarje ob napovedani uri pred športno dvorano Poden v Škofji Loki.

Nič hudega, skoraj vsi so se javili starterju na Grebljici. Vozili smo dva teka, vendar ne zaradi tega, ker je eden od reflektantov za višja mesta v prvem teku po zraku premeril med sedmimi in osmimi vratici.

Usluga, ki nam jo izkazuje SK Alpetour, je pač tako ugodna, da se spleča to izkoristiti in voziti dvakrat.

Razveseljiv je bil pogled na začetni in končni del startne liste, kjer so se slednjič po nekajkratni suši le pojavili novi obrazi med mladimi.

Tako je Kozjekova za nekaj desetink »nesla« Tekačevo. Pri starejših »zalih« dekletih pa so si ta razdelila odličja.

Pri fantih do trideset je nepoznavalce presenetil Aleš, sicer še naš študent. Med tistimi v »najboljših« letih se je Ivan revanžiral za lanski neuspeh. Presenetil je Dušan in si tako priboril poleg kolajne še liter rujnega. Ponovno se je na startu pojavil Zvone in dokazal, da smučati še ni pozabil.

Pri veteranih Jože ni imel konkurence, saj bi s tako vožnjo razen Aleša vse spravil v koš. Prijetno je presenetili Peter, ki je dokazal, da poleg teka obvlada tudi zavoj od brega.

Tekmovanje v kombinaciji teče že sedmo leto. Pri dekletih je prehodni pokal dosedaj največkrat osvojila Majda, saj ga je dobila lansko leto za trikratno zaporedno zmago v trajno last. Tudi letos je bila najboljša pred Dragi in Aljeta.

Pri fantih, kjer sta bila vsa leta v borbi za pokal le Domin in Frane je slednjemu uspelo tretjič zapored, tako da čaka smučarsko sekcijo naslednje leto izdatek za nov pokal. Domin je bil soliden drugi, tretji pa novo ime znanega očeta Iztok Peternelj.

Vrstni red tek 12. 2. 1987

ŽENSKE

1. Aljeta Kršinar	19.37.4
2. Ma' da Jesenovec	21.21.4
3. Dragi Kosec	21.24.3
4. Vida Žerovnik	22.22.0
5. Anica Petaci	25.40.9
6. Ivanka Podobnik	26.18.7
7. Marjeta Štrukelj	26.24.5
8. Saša Fabiani	26.28.3
9. Andreja Lazarevič	29.46.6

MOŠKI

1. Frane Erman	14.11.4
2. Franc Burja	14.38.4
3. Pavle Jerina	16.06.0
4. Janez Peternelj	16.21.1
5. Iztok Peternelj	16.36.9
6. Domin Košir	19.08.4
7. Milan Bertonec	21.40.2
8. Jule Nardoni	23.00.0
9. Ivo Kržišnik	23.15.2
10. Miran Bukovec	odstop

Vrstni red veleslalom (Stari vrh 27. 2. 1987)

ŽENSKE A

1. Nada Kozjek	54.89
2. Marjana Tekavec	55.32
3. Marjeta Štrukelj	58.40
4. Dragi Kosec	58.71
5. Jelka Založnik	59.19
6. Ma' da Erjavec	1.01.41
7. Darja Bernard	1.03.92
8. Ivanka Podobnik	1.04.97
9. Aljeta Kršinar	1.36.54

ŽENSKE B

1. Mimi Jamnik	55.02
2. Majda Jesenovec	55.27
3. Milena Kržin	56.56
4. Anica Petaci	1.01.12
5. Jeli Rozman	1.03.68
6. Slavka Križaj	1.04.19

7. Zorka Lesjak	1.04.44
8. Tatjana Gauš	1.07.55
9. Vida Žerovnik	1.11.53

MOŠKI A

1. A. Novak	47.83
2. Zvone Sedej	48.93
3. Domin Košir	49.62
4. Marko Pelko	51.17
5. Alojz Kržišnik	51.98
6. Robert Štajer	52.22
7. Iztok Peternelj	53.67
8. Dušan Tehovnik	53.99
9. Marjan Dobnikar	56.85
10. Miran Bukovec	57.16
11. Tine Veber	57.61
12. Jože Cufar	58.67
13. Bojan Dobnikar	59.77
14. Emil Mesarič	1.01.45

MOŠKI B

1. Ivan Erjavec	49.17
2. Dušan Carman	50.32
3. Zvone Rožnik	50.44
4. Frane Erman	51.53
5. Ivo Kržišnik	53.15
6. Janez Štrukelj	54.25
7. Jule Nardoni	54.26
8. Miro Plazar	54.27
9. Bojan Sever	54.30
10. Tone Senčar	54.34
11. Jože Taler	55.52
12. Brane Poženel	55.92
13. Jernej Merjasec	56.27
14. Vlasto Orel	57.59
15. Marjan Hribernik	1.01.68

MOŠKI C

1. Jože Hočevar	48.47
2. Matjaž Hafner	49.92
3. Peter Lampič	56.75
4. Friderik Bešter	56.76
5. Herman Dolinar	58.14
6. Franc Kosec	1.01.84
7. Franci Krelj	1.01.96
8. Momo Savovič	1.08.98
9. Janez Peternelj	1.12.21

Kombinacija

ŽENSKE

	Tek	VSL	Skupno
1. Majda Jesenovec	2	1	3
2. Dragi Kosec	3	3	6
3. Aljeta Kršinar	1	7	8
4. Anica Petaci	5	4	9
5. Marjeta Štrukelj	7	2	9
6. Vida Žerovnik	4	6	10
7. Ivanka Podobnik	6	5	11
MOŠKI			
1. Frane Erman	1	2	3
2. Domin Košir	4	1	5
3. Iztok Peternelj	3	4	7
4. Janez Peternelj	2	7	9
5. Ivo Kržišnik	7	3	10
6. Mirko Plazar	5	5	10
7. Jule Nardoni	6	5	11

EF

COLOR 7

NAGRADNA KRIŽANKA

PRAZNIK

NEPLOSNA	DEL UBRZA	DEL ROŠE	IVANA KOBILEA	M. IHE
FERNENT				
POLJSKA ŽIVAL				
ČEBELAN PODOB. ŽUŽELKE			POLMER VEK	
ZR. HEMČIJA	LANKO ATL. DISK. LITER			
PIJAČA ST. SLOV.		GRŠKA ČEVA LIZJAK		
KRATICA ZA ELEV. NELO	LANTAN VESTA KAČE			JUGOS. LET. POBSET.
OSEBNI DOHODEK				JOB SKICIRANA
NEODVETA				
ŠTEVILO				ARAB. ČEBEL LEVA V SZ
JABLAN. OTOK		TOV. V ČERKNER ZAGAN LES	ORANJE DELJE DARCO	TEH. POKLIC
PROIZVOD ČEBEL		DUŠIK TUS BENJE	GRBA KODČEK TOV. V KOČENJU	
KOVINSKI TRAKOHER				SILICIJ FUNKCIJA OČESA
PRISTAŠ LAFIZMA				WANJE HASELSE SOGLAG. IN SAHOGG
ŠPANIJA		Š. IHE		
ORGANIK	ALUMINIJ		DOELOV. SOBOV	

Žreb je odločil

NAGRADNA KRIŽANKA

		TRAPPA	DIJO	BERNKA NA SOUČESU	TOVA POBAVE	ALESKA ORAKA	MAJ V SOUČESU
		OP	U	S	T	N	E
		RO	D	O	S		
		AL					
		DE	B	E	B	E	L
		KA	R				
		K		E	R	I	
		R					
		A	R	G	E	N	T
		J	A	R	L	E	
		A	N	E			
		N	J	I	V	A	
		J	E				
		E	N	O	T	A	
		S	E	D	O		
		O	K				

Za nagradno križanko iz prejšnje številke glasila smo prejeli 37 rešitev. Žrebanje smo tokrat izvedli v prostorih fakturnega oddelka. Komisija v sestavi Marija Pust, Darinka Barbič in Simona Stenovec je za dobitnico prve nagrade 1.000 din izžrebala Marijo Jurkovič, drugo nagrado 600 din prejme Zvonka Kozamernik, tretjo nagrado 400 din pa Martina Čemažar.

Izžrebankam bodo nagrade izplačane po izidu glasila.

Čestitamo!

COLORJEVE INFORMACIJE številka 3 (172) leto XVI, marec 1987. Izdaja jih organizacija združenega dela Color Medvode, vsak mesec v nakladi 850 izvodov. Glasilo ureja uredniški odbor: Marko Ažman, Frane Erman, Milena Kržin, ing. Rihard Pevec (odgovorni urednik) in Franci Rozman (glavni urednik). Fotografije Franci Rozman. Tisk AERO Celje, TOZD grafika. Rokopisov ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije pri Izvršnem svetu Skupščine SRS št. 421-1/72 je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Med reševalce s pravilnimi rešitvami bomo z žrebom razdelili tri nagrade:

- 1. nagrada 1.000 din
- 2. nagrada 600 din
- 3. nagrada 400 din

Izrezke z vpisano rešitvijo pošljite v DSSS, kadrovsko-spolni sektor z oznako »Nagradna križanka«.

Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele do 10. aprila 1987. Vsakdo lahko sodeluje le z eno križanko. Obilo sreče!

